

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर

इजलास

माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना

लेखा सदस्य श्री वासुदेव खनाल

फैसला

२०७९/०८० सालको निर्णय नं. २५१

पुनरावेदन नं. ०७७-RB-००२०

पुनरावेदन दर्ता मिति:-२०७७।०४।११

मुद्दा:- आयकर (आ.व. २०७१/०७२)।

का.जि.का.म.न.पा. वडा नं. ३१ (हाल २९) पुतलीसडक स्थित सेञ्चुरी कर्मर्सियल बैंक लिमिटेड (स्थायी लेखा नं.३०४२३६५७०) को तर्फबाट अख्तियारप्राप्त प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तुलसीराम गौतम.....१ } पुनरावेदक

विरुद्ध

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर.....१ } प्रत्यर्थी
आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट काठमाडौं.....१ }

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी:- प्रमुख कर प्रशासक श्री धनिराम शर्मा

शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:-२०७५।११।१२

प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय:- आन्तरिक राजस्व विभाग

निर्णय गर्ने पदाधिकारी:- महानिर्देशक श्री बिनोद बहादुर कुँवर

निर्णय मिति:- २०७६।११।१८

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट:- विद्वान् वरिष्ठ अधिवक्ता श्री शिवप्रसाद रिजाल

प्रत्यर्थी कार्यालयहरूका तर्फबाट:- विद्वान् सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकर

अवलम्बित नजीर: x

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७५।११।१२ मा भएको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको मिति २०७६।११।१८ को निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) तथा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार अन्तर्गत पुनरावेदन दर्ता भै पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छः-

तथ्य खण्ड

१. ठूला करदाता कार्यालयको कार्यक्षेत्र अन्तरगतको बैकिङ कारोवार गर्ने करदाता श्री सेञ्चुरी कमर्सियल बैंक लिमिटेडले आ.व. २०७१/०७२ को आय विवरण आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय रु.४०,६२,८७,८१०।- देखाई मिति २०७२।१०।०३ मा आय विवरण पेश गरेको।
२. करदाता श्री सेञ्चुरी कमर्सियल बैंक लिमिटेडको आ.व. २०७१/०७२ को आयविवरण साथ पेश भएका कागजातको अध्ययन, छानविन तथा हिसाव कितावको परिक्षण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम कट्टी गर्न नपाउने खर्चहरू दावी भएको, व्यवसायको मुनाफा र लाभतर्फ गणना हुनुपर्ने रकम समावेश भएको देखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित करयोग्य आय कायम गर्नुपर्ने भएको हुँदा सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस संबुद्ध प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले दिन १५ (पन्ध्र) भित्र पेश गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ (६) बमोजिम मिति २०७५।१०।२२ मा करदाताको नाममा जारी भएको सूचना।
३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७५।१०।२२ मा जारी गरिएको सूचना करदाताले मिति २०७५।१०।२२ मा बुझिलिई सोको जवाफ मिति २०७५।११।०८ मा पेश गरेको।
४. यस कार्यालयबाट मिति २०७५।१०।२२ जारी भएको संशोधित कर निर्धारणको सूचनामा कुनै पनि परिवर्तन गर्नु पर्ने नभएकोले करदाताको आ.व. २०७१/०७२ को लागि देहाय अनुसार आय रु.४०,९७,९७,९२०।- कायम गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ बमोजिम कर अधिकृतले संशोधित कर निर्धारण गर्ने र सोको सूचना करदातालाई दिने गरी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७५।११।१२ मा खडा भएको निर्णय पर्चा।
५. श्री ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन ललितपुरबाट आयकर तर्फ आर्थिक वर्ष २०७१/०७२ को लागि मिति २०७५।११।१२ मा जारी भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश उपर चित्त नबुझाई करदाता श्री सेञ्चुरी कमर्सियल बैंक लिमिटेडले प्रशासकीय पुनरावलोकन गरी पाउँ भनी मिति २०७५।१२।१३ मा आन्तरिक राजस्व विभाग लाजिम्पाट, काठमाण्डौमा पेश गरेको निवेदन पत्र।

६. बैंकले पूँजी वृद्धिका लागि जारी गरेको शेयर निष्काशन खर्चलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम व्यवसायसँग सम्बन्धित भएको नदेखिएकाले सोही ऐनको दफा २१(३) बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने गरी कार्यालयले गरेको निर्णय मिलेको देखिँदा शेयर निष्काशन खर्च सम्बन्धमा निवेदकको निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ भन्ने व्यहोराको आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६।११।१८ मा प्रशासकीय पुनरावलोकन गर्न खडा गरेको निर्णय पर्चा।
७. कार्यालयबाट बैंकको आर्थिक वर्ष २०७१/०७२ को कर परीक्षण गरी शेयर निष्काशन गर्दाको अवस्थामा बैंकको खर्च रकम रु.१८,३३,३९५।- लाई अमान्य गर्ने गरी भएको संशोधित कर निर्धारणको निर्णय र सो बमोजिम जारी भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश तथा सोलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०७६।११।१८ मा भएको निर्णय त्रुटिपूर्ण भएकोले उक्त निर्णय बदर गरी थप गरिएको उक्त रकमलाई खर्चमा मान्यता दिई कायम गरी पाउन र ब्याज एवं शुल्क लागन नसक्ने गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको करदाताबाट मिति २०७७।०४।११ मा यस न्यायाधिकरणमा पेश गरेको पुनरावेदन पत्र।
८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४० को उपदफा (३) बमोजिम छलफल प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई पेशीको सूचना दिइ नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने मिति २०७८।०५।०४ मा यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश।
९. यसमा करदाताले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि आन्तरिक राजस्व विभागमा मिति २०७५ साल चैत्र १२ गते दिएको निवेदन र सो निवेदन उपर मिति २०७६ साल फागुन १८ गते भएको निर्णय पश्चात राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ९ को उपदफा (१) बमोजिम यस न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दर्ता गर्ने प्रयोजनका लागि राख्नु पर्ने धरौटी राखेको र विवादरहित रकम सम्पूर्ण बुझाएको देखिने कागज प्रमाण समेत सम्बन्धित ठुला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट झिकाई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने मिति २०७९।०२।१० मा यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश।
१०. आदेश बमोजिमको धरौटी वापतको रकम बुझाएको भौचरको प्रति ठुला करदाता कार्यालयको च.न. ६४४१ मिति २०७९।०३।१० को पत्र मार्फत प्राप्त भई मिसिल सामेल रहेको।

ठहर खण्ड

११. नियम बमोजिम पेसी सूचिमा चढी पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक करदाता सेन्चुरी कमर्सियल बैंक लिमिटेडका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान् वरिष्ठ अधिवक्ता श्री शिवप्रसाद रिजालले करदाता सेन्चुरी कमर्सियल बैंक लिमिटेडको शेयर निष्काशन गर्दाको अवस्थामा भएको खर्च रु.१८,३३,३९५।- लाई अमान्य गर्ने गरी

विपक्षी कार्यालयहरुबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको निर्णय आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ विपरित भई त्रुटीपूर्ण रहेकोले बदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।

१२. प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले शुरू कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी अन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकले गरेको निर्णय समेत कानूनसम्मत नै रहेको देखिँदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस जिकिर समेत सुनियो।
१३. पुनरावेदक करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरु, दुवैतर्फबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरु र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, ठुला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय मिलेको छ, छैन? पुनरावेदक करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन? भन्ने प्रश्नमा नै निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
१४. अब पुनरावेदक करदाताको पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाता बैंकले हकप्रद शेयर निष्कासन जारी गर्दा भएको खर्चलाई अन्य संचालन खर्च अन्तर्गत खर्च कट्टी पाउनुपर्ने भन्ने मागदावी लिएको देखिन्छ। करदाताले हकप्रद शेयर जारी गर्दा गरेको खर्चलाई Advance For Right Share भनी रु.१७,१८,४५०।- र Share Issue Expenses भनी रु.१,१४,९४५।-समेत जम्मा रु.१८,३३,३९५।— व्यवसायसँग सम्बन्धित नरहेको र उक्त खर्च पूँजीगत प्रकृतिको खर्च भएकोले खर्च कट्टी गर्न नमिल्ने भनी ठुला करदाता कार्यालयबाट मिति २०७५।११।१२ मा संशोधित कर निर्धारण गरेको देखिन्छ। आफ्नो पुनरावेदन जिकिरमा करदाताले हकप्रद शेयर जारी गर्दा लागेको खर्चलाई चुक्ता पूँजीमा घटाउँदा चुक्ता पूँजी भन्दा शेयर धनीले लगानी गरेको कुल रकम बढी देखिने कारण चुक्ता पूँजीसँग हिसाव मिलान गर्दा प्रति शेयर मूल्य नै कम हुन आउने हुँदा हकप्रद शेयर जारी गर्दा लागेको खर्च पूँजीगत प्रकृतिको नभई व्यवसाय संचालन खर्च गर्न आवश्यक पर्ने चुक्ता पूँजीसँग सम्बन्धित भएकोले खर्च कट्टी पाउनु पर्ने भन्ने व्यहोरा उल्लेख गरेको देखिन्छ। यस्तै प्रश्न समावेश रहेको एन. एम. वि. लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेडको आ.ब. २०७३।०७४ को आयकर मुद्दामा आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१ को उपदफा (३) मा पूँजीगत प्रकृतिका खर्च कट्टी नपाउने भन्ने रहेको तथा सोही दफाको स्पष्टीकरणको (घ) मा पूँजीगत प्रकृतिका खर्चको थप व्याख्या गरी प्राकृतिक श्रोतको सभाव्यता अध्ययन, अन्वेषण र विकासका सम्बन्धमा लागेका खर्च, बाह्र महिनाभन्दा बढी लाभप्रद आयु भएको कुनै सम्पत्ति प्राप्त गर्दा लागेको खर्च वा दायित्वको निःसर्ग गर्दा लागेको खर्चलाई समेटेको देखिन्छ। यसरी आयकर ऐन, २०५८ अनुसार शेयर निष्कासन खर्चलाई पूँजीगत प्रकृतिको खर्च मान्न

सकिने देखिदैन। कानूनमा स्पष्ट उल्लेख नभएका विषयमा अनुमानका आधारमा खर्च कट्टी अमान्य गर्नु न्यायसंगत हुदैन। शेयर निष्कासन गर्न तथा सो सम्बन्धी अन्य जिम्मेवारी निर्वाह गर्न कानून बमोजिम शेयर रजिष्ट्रार नियुक्त गर्नुपर्ने भएकोले उक्त खर्च व्यवसायको प्रकृति अनुसार नाफा नोक्सान हिसाबमा समावेश गरिने हुँदा पुँजीगत नभई आय आर्जन कार्यसंग सम्बन्धित खर्च मात्र पर्ने हुन्छ भनी शेयर निष्कासन खर्चलाई अमान्य गरेको कार्यालयको निर्णय मिलेको नदेखिँदा खर्चको वास्तविकता तथा प्रमाणिकताको यकिन गरी कार्यालयबाट पुनःसंशोधित कर निर्धारण हुनुपर्ने ठहर्याई आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७९।०३।२७ मा निर्णय भएको बहसका क्रममा विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ताले इजलास समक्ष पेश गर्नु भएको निर्णयको प्रतिलिपीबाट देखिन आयो। प्रस्तुत मुद्दामा करदाताले Right Share Issue गर्दा गरेको खर्चलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिमको व्यवसायको कारोबारसंग सम्बन्धित खर्च नभएको र उक्त खर्च पुँजीगत सम्पतिको लागि गरिएको खर्च भएकोले सोही ऐनको दफा २१ (३) बमोजिमको खर्च कट्टी गर्न नपाइने भएकोले अमान्य गर्नुपर्ने भनी ठूला करदाता कार्यालयले रु.१८,३३,३९५।-अमान्य गरेकोमा आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकले प्रशासकीय पुनरावलोकनको क्रममा मिति २०७६/११/१८ मा गरेको निर्णयमा बैंकले पुँजी बृद्धिको लागि शेयर जारी गर्दा भएको खर्चलाई कार्य सञ्चालन खर्च मात्र मिल्ने देखिएन भनी शुरु निर्णयलाई नै सदर गरेको पाईयो। यसरी करदाताले पुँजी बृद्धिको लागि शेयर जारी गर्दा भएको खर्च आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम आय आर्जनसंग सम्बन्धित खर्च हो वा होईन, त्यस्तो खर्च कट्टी गर्न पाउने हो होईन भन्ने सम्बन्धमा आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकको निर्णयमा एकरूपता नभई करदाताहरु बीच फरक-फरक र असमान दृष्टिकोण राखी गरेको निर्णयलाई न्यायोचित मान्न मिलेन। त्यसैले प्रस्तुत मुद्दामा आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७६/११/१८ मा भएको निर्णय बदर गर्नुपर्ने देखियो। अब करदाताबाट हकप्रद शेयर जारी गर्दा भएको शेयर निष्कासन खर्च पुँजीगत खर्च हो वा होइन स्पष्ट विवेचना गरी त्यस्तो खर्च आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी गर्न पाउने नपाउने के हो भन्ने सम्बन्धमा एकरूपता कायम गर्न पुनःनिर्णय गर्नुपर्ने देखिएकोले सो प्रश्नको निरूपणको लागि प्रस्तुत मुद्दाको मिसिल आन्तरिक राजस्व विभाग काठमाण्डौमा पठाउन उपयुक्त हुने देखिन आयो।

१५. तसर्थ माथि उल्लिखित तथ्य, आधार एवं कारण समेतबाट आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकले बैंकले पुँजीबृद्धिको लागि शेयर जारी गर्दा भएको खर्चलाई कार्यसंचालन खर्च मात्र मिल्ने देखिएन भनी शुरु निर्णय सदर गरेको, यस्तै प्रश्न समावेश रहेको एन. एम. वि. लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेडको आ.ब. २०७३।०७४ को आयकर मुद्दामा आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७९।०३।२७ मा

भएको निर्णयमा शेयर निष्कासन खर्च पुँजीगत नभई आय आर्जन कार्यसंग सम्बन्धित खर्च मात्र पर्ने भनी शुरु निर्णय बदर गरी पुनःसंशोधित कर निर्धारण गर्नुपर्ने ठहर गरेको देखिँदा एउटै कानूनी प्रश्नमा फरक फरक निर्णय गरेको देखिँदा आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०७६।११।१८ मा भएको निर्णय बदर गरिदिएको छ। अब शेयर निष्कासन खर्च पुँजीगत खर्च हो वा होइन स्पष्ट विवेचना गरी पुनःनिर्णय गर्नु भनी मिसिल आन्तरिक राजस्व विभाग पठाउने ठहर्छ। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. माथि ठहर खण्डमा लेखिए बमोजिम आ. व. २०७१/०७२ को संशोधित कर निर्धारण आदेश बदर हुने र अब शेयर निष्कासन खर्च पुँजीगत खर्च हो वा होइन स्पष्ट विवेचना गरी पुनःनिर्णय गर्नु भनी मिसिल आन्तरिक राजस्व विभागमा पठाउने ठहर भएकोले प्रस्तुत फैसलाको प्रति समेत संलग्न राखी आन्तरिक राजस्व विभागबाट प्राप्त मिसिल र शुरु मिसिल समेत आन्तरिक राजस्व विभागमा लेखी पठाईदिनु।
२. फैसलाको प्रतिलिपी सहितको जानकारी विशेष सरकारी वकीलको कार्यालय काठमाण्डौलाई दिनु।
३. फैसलाको नक्कल माग गर्ने सरोकारवालाबाट लाग्ने दस्तुर लिई नक्कल दिनु।
४. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
५. प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी रेकर्ड मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

वासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

इजलास अधिकृत:- सरिता रिजाल

कम्प्यूटर अपरेटर:- चन्द्र बहादुर नेपाली

इति सम्बत् २०७९ साल चैत्र महिना ०६ गते रोज २ शुभम्.....

फैसला प्रमाणीकरण गर्ने:-

फैसला प्रमाणीकरण मिति:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौंको छाप